

Система управління конкурентоспроможністю на підприємствах олійно-жирової галузі

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто систему управління конкурентоспроможністю підприємства як складову організаційно-економічного механізму управління. Запропоновано організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємств аграрного сектору економіки, наведено характеристику його блоків. Виділено блоки управління системою факторів забезпечення конкурентоспроможності та блок управління рівнем конкурентоспроможності підприємства олійно-жирової галузі.

Ключові слова: управління, конкурентоспроможність, підприємство, олійно-жирова галузь, механізм.

Abstract

A system of competitive enterprises as part of the organizational and economic mechanism of management are considered in the article. The organizational and economic mechanism of enterprise competitiveness of the agricultural sector are proposed. The characteristic of blocks mechanism of management of enterprise competitiveness are presented. Blocks of management system factors to ensure the competitiveness and block of management of enterprise competitiveness of oil and fat industry are allocated.

Keywords: management, competitiveness, enterprise, oil and fat industry, mechanism.

Метою статті є обґрунтування застосування системи управління конкурентоспроможністю підприємства як складової організаційно-економічного механізму на підприємствах олійно-жирової галузі для підвищення рівня конкурентоспроможності суб'єкта господарювання аграрної сфери.

Використання системи управління конкурентоспроможністю забезпечить стале функціонування підприємства за будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших змін у його зовнішньому середовищі.

Система управління конкурентоспроможністю підприємства являє собою специфічну багатофункціональну систему, що складається з комплексу взаємопов'язаних блоків, серед яких виділено блоки управління рівнем та системою забезпечення конкурентоспроможності (рис. 1) [1].

Блок 1. Обґрунтування вибору стратегії підприємства доцільно проводити за матрицею загальних стратегій конкуренції, враховуючи створені підприємством конкурентні переваги (зокрема перевага у витратах, диференціація і фокусування).

Блок 2. Досягнення синергетичного ефекту в системі управління конкурентоспроможністю виникає в результаті: кардинальної перебудови організаційно-господарської структури управління; створення продуктивних центрів прибутку і відповідальності за результати діяльності; впровадження підприємницького типу внутрішнього менеджменту підприємства; забезпечення комплексного підходу до реорганізації системи і структури внутрішнього управління підприємством; удосконалення організаційних форм і методів маркетингових досліджень.

Блок 3. Розформування системи управління персоналом і трудовою мотивацією на підґрунті підвищення об'єктивності оцінки результатів праці; створення умов для творчої праці; удосконалення механізму мотивації і відповідальності за забезпечення конкурентоспроможності; реорганізація системи навчання і перепідготовки кадрів з урахуванням вимог стратегічного менеджменту; забезпечення участі працівників у прийнятті управлінських рішень.

Блок 4. Комплексний підхід до підвищення якості і конкурентоспроможності продукції, який передбачає: технічне переозброєння і модернізацію виробництва, впровадження прогресивних технологічних процесів; розробку ефективної стратегії зовнішньоекономічної діяльності, експортну орієнтацію товарної політики; розвиток співробітництва на взаємовигідних умовах із провідними фірмами; розробку та впровадження комплексної системи управління якістю; активізацію інвестиційної та інноваційної діяльності [1].

Рисунок 1 – Блок схема організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю підприємства

Блок 5. Система планування діяльністю за диверсифікаційним підходом передбачає: проведення політики диверсифікації основної продукції з урахуванням динаміки змін кон'юнктури ринку; розробку і забезпечення взаємозв'язку перспективних, річних і оперативних планів продажів і прибутку; використання перспективного бізнес-планування; формування перспективних і річних бюджетів витрат; удосконалення методів планування й аналізу собівартості продукції; розробку організаційно-економічних заходів щодо виконання перспективних, поточних і оперативних планів.

Блок 6. Прогнозування та оцінка рівня конкурентоспроможності здійснюється такими методами як: графічні, матричні, розрахункові (метод, що базується на оцінюванні конкурентоспроможності продукції підприємства, метод, що базується на аналізі порівняльних переваг підприємств конкурентів, метод, що ґрунтується на основі теорії ефективної конкуренції, інтегральний метод) та комбіновані методи [2].

Блок 7. Удосконалення внутрішнього фінансового менеджменту підприємства, що дозволяє забезпечити керівництво фінансовою звітністю для внутрішнього контролю і прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо підвищення якості й конкурентоспроможності.

Блок 8. Для формування інформаційного забезпечення системи управління необхідні: розробка інтегрованої системи управління для вирішення завдань менеджменту, впровадження передових інформаційних технологій і засобів зв'язку; розробка комп'ютерної системи управління якістю продукції; створення єдиної інтегрованої системи планування, нормування й обліку витрат; технічне забезпечення інформаційної системи.

Система управління конкурентоспроможністю на підприємствах агропромислового комплексу – це сукупність взаємопов'язаних факторів, що об'єднані у блоки та спрямовані на підвищення рівня конкурентоспроможності окремого підприємства і галузі в цілому (рис. 2).

В схемі організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю підприємства варто виділити блок механізму управління її рівнем, використання якого дозволить визначити потенціал підприємства щодо підвищення його конкурентних можливостей, забезпечить ефективність функціонування підприємства (рис. 3) [3].

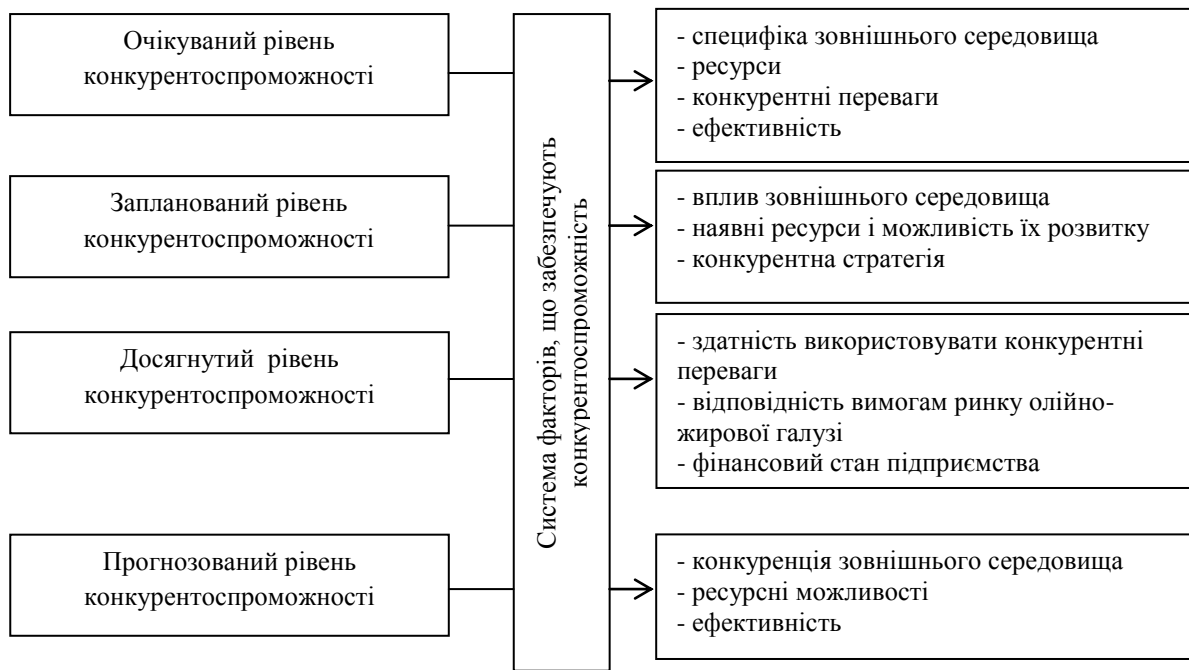

Рисунок 2 – Блок управління системою факторів забезпечення конкурентоспроможності підприємства

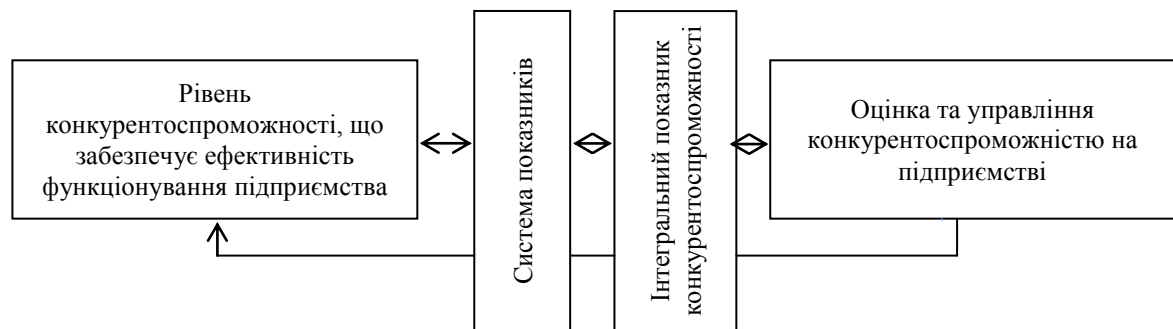

Рисунок 3 – Блок управління рівнем конкурентоспроможності на підприємстві аграрного сектору

Таким чином, розробка і впровадження системи управління конкурентоспроможністю на підприємстві олійно-жирової галузі дозволяє вирішити такі завдання: управління забезпеченням конкурентоспроможності; формування для кожного рівня управління частинних та інтегральних показників оцінки конкурентоспроможності; розробка підходів до розрахунку та інтерпретації результатів оцінки конкурентоспроможності; визначення для відповідних бізнес-процесів завдань з управління конкурентоспроможністю підприємства; формування функціональної структури системи управління конкурентоспроможністю підприємства; розробка організаційних регламентів функціонування системи управління конкурентоспроможністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Павлова В. А. Конкурентоспроможність підприємства: управління, оцінка, стратегія: монографія / В. А. Павлова, О. В. Кузьменко. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2011. – 352 с.
2. Небава М. І. Удосконалення показників оцінювання конкурентоспроможності підприємств олійно-жирової галузі з метою забезпечення їх ефективного функціонування / М. І. Небава, Ю. О. Шалагай // Економічний простір. – 2015. – №101. – С. 222-228.
3. Кулешова Г. М. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності продукції АПК / Г.М. Кулешова / Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1 (47). - С. 176–179.

Відомості про авторів

Небава Микола Іванович, кандидат економічних наук, професор, декан факультету менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Галушчак Юлія Олександрівна, аспірант факультету менеджменту, кафедра економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, julieto4ka_@mail.ru.

Відомості про наукового керівника

Небава Микола Іванович, кандидат економічних наук, професор, декан факультету менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Nebava Mykola Ivanovich, PhD, Professor, Dean of the Faculty of Management, Vinnytsia National Technical University. Vinnitsa.

Galushchak Yuliya Olexandrivna., Faculty of Management graduate student, department of business economics and production management, Vinnytsia National Technical University. Vinnitsa, julieto4ka_@mail.ru.